

PISANJE SKUPAJ IN NARAZEN V SLOVARJU NOVEJŠEGA BESEDJA SLOVENSKEGA JEZIKA

Boris Kern

Uvod

V prispevku je predstavljena slovarska ureditev zvez s strukturo nepridevnik + samostalnik oz. medponskoobrazilnih zloženek iz nepridevnika in samostalnika, kakor pojavitve tega tipa razume slovenska besedotvorna teorija (prim. Vidovič Muha 1988a) in deloma tudi slovaropi-sna tradicija (*Slovenski pravopis* 2001), in sicer v *Slovarju novejšega besedja slovenskega jezika* (dalje SNB). SNB je slovarski priročnik, ki ga pripravljamo v Leksikološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Ta enojezični razlagalni slovar kratkega obsega – v slovarju bo približno 8000 iztočnic in podiztočnic – bo zajel besedje oz. leksemске pomenske enote, ki so nastale iz poimenovalnih potreb v novejšem času, natančneje po izidu zadnjega zvezka *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (dalje SSKJ), s čimer bo predstavljal tudi njegovo slovarsko dopolnilo (prim. Bokal idr. 2003).

Glede na to, da je omenjeni jezikovni pojav predstavljen v slovarju, ki predstavlja novejšje besedje, je bilo seveda glede na vse večjo razširjenost zvez tega tipa oz. celo njihovo naglo naraščanje v rabi pričakovati, da bo treba tovrstno problematiko ponovno sistemsko rešiti.¹

Sama obravnava leksikalnih enot tega tipa ima v slovenskem prostoru zelo dolgo zgodovino,² saj ta jezikovni pojav nikakor ni nov – v slovenščini so se namreč zloženke iz dveh samostalnikov poja-vile že v drugi polovici 19. stoletja (Vidovič Muha 1988b). Živa polemika glede obravnavane pro-blematike se je odprla predvsem po izidu prve knjige SSKJ – nekateri jezikoslovci so namreč ostro kritizirali dvojnost zapisa pri obravnavi tega pojava v slovarju in so se zavzemali za obravnavo pro-blematike znotraj zloženek in s tem zagovarjali le zapis skupaj (npr. Toporišič 1971: 69–70; 1972: 310–311; 1974: 35). Na drugi strani pa je J. Rigler (1971: 457–459) utemeljeval zapis narazen, pri čemer se je v prvi vrsti skliceval na dejansko rabo (več o tem tudi Vidovič Muha 1988a: 157).

V SSKJ so tovrstni primeri obravnavani predvsem znotraj samostalniških iztočnic, in sicer kot prvi deli samostalniških besednih zvez, torej so pisani narazen (in označeni z oznako »neskl.

1 Načelno struktarno ureditev, ki sva jo pripravila skupaj z mag. Alenko Gložančev, je bila sporazumno sprejeta med redaktorji *Slovarja novejšega besedja slovenskega jezika*.

2 Obravnavo problematike v posameznih pravopisnih slovarjih in pri posameznih raziskovalcih je zelo pregledno predstavila N. Logar (2005a, 2005b), zato se v prispevku omejujem samo na nekatere ključne poudarke in na predstavitev problematike v zadnjih dveh osrednjih slovarskih priročnikih, torej v SSKJ in SP 2001.

pril.◀);³ in v okviru podrednih zloženek (pisava skupaj), pri čemer je v primeru, ko je drugi del takih zvez domač, mogoča tudi pisava narazen.⁴

Sliki 1 in 2: Rešitve v SSKJ.

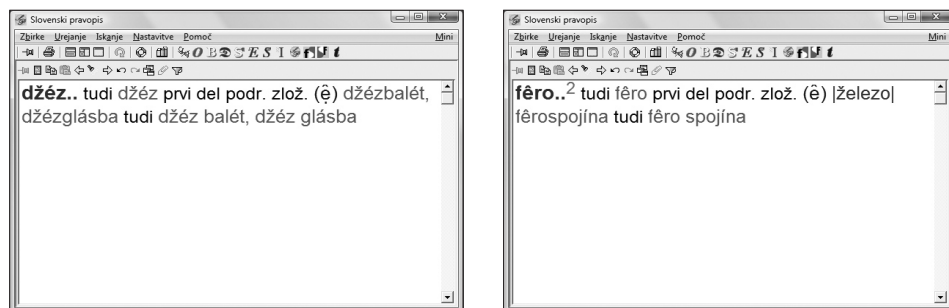
Problematika v SSKJ ni popolnoma enotno rešena, na kar je opozorjeno že v njegovem *Uvodu* (§ 173):

»Pisave sestavljen in zložen slovar ni izpeljal dosledno; zaradi močno neenotne rabe namreč ni mogoče brez večjega nasilja prikazati vseh primerov v sistemu. Zato je kljub sistemskemu prikazovanju sprejetih precej izjem.«

Podoben argument najdemo tudi v SP 2001 (§ 487):

»Pisanje skupaj ali narazen je deloma kompromisno in nedosledno tudi zaradi rabe in tujih vplivov.«

Vendar pa SP 2001 vseeno predstavlja odstop od SSKJ-jevske rešitve – tovrstne zveze so v pravopisnem slovarju namreč obravnavane prednostno kot zloženke, vendar pa je v določenih primerih ob njih kot manj navadna, vendar še dopustna (z oznako »tudi◀) navedena pisava narazen.

Sliki 3 in 4: Rešitve v SP 2001.

- .....
- 3 V poskusnem snopiču SSKJ so avtorji predvideli besednovrstno oznako *nesklonljivi pridevnik*, kar pa je bilo v odzivih na poskusni zvezek močno kritizirano. O njeni neustreznosti je med drugim pisala B. Pogorelec (1964: 235–236). Avtorica nasprotuje temu, da bi funkcija določala besednovrstno oznako, in opozarja na to, da gre v teh primerih za samostalnike, ki pa imajo v zloženki drugačno funkcijo, kot jo imajo kot samostojni stavčni členi.
  - 4 V *Uvodu* SSKJ (§ 173) je tudi zapisano, da »[z]aradi lažjega prikaza gesel postavlja slovar skupaj pisano besedo na prvo mesto«, pri čemer »razpored tovrstnega gradiva v slovarju [...] nima normativne vrednosti«.

Tako SSKJ kot SP 2001 pa poznata navajanja zloženek znotraj t. i. zbirnega mesta (*avto.., avdio.., mikro.. ipd.*).

Ob tem si velja si ogledati tudi predloge redakcijskih rešitev te problematike v slovarju z normativnim značajem, ki jih podajata v monografiji *Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom* H. Dobrovoljc in N. Jakop (2011: 198). Prelomno glede na SP 2001 je tu obravnavana problematika rešena v okviru besednih zvez, uporabnik pa je – kjer je to mogoče – usmerjen k pisanju samostalniških besednih zvez s pridevniškim prilastkom, k predložni samostalniški zvezi ali k samostalniškim besednim zvezam z desnim prilastkom (*mate čaj – čaj mate*):

akvarél -a m [slikarska tehnika]: Ciuhov akvarel; slikanje v tehniki akvarela; razstava otroških akvarelov; nesklonljivo v zvezi **akvarel barvice** Letos sem prvič poskusila risati z akvarel barvicami z *akvarelnimi barvicami*

kámp -a m košarkarski kamp; počitnice v kampu Šobec; nesklonljivo v zvezi **kamp prikolica** Že nekaj let dopustujemo v kamp prikolici v Novigradu *prikolici (za kampiranje)*; nesklonljivo v zvezi **kamp oprema** trgovina s kamp opremo z *opremo za kampiranje*

Slika 5: Predlog rešitve v normativnem slovarju (Dobrovoljc, Jakop 2011: 199).

Glede na to, da se v prispevku osredotočam na slovarski prikaz zvez s strukturo nepridevnik + samostalnik oz. medpopskoobrazilnih zloženek iz nepridevnika in samostalnika v SNB, je treba na tem mestu izpostaviti, da smo pri iskanju slovarskih rešitev v veliki meri poskušali upoštevati izročilo slovenskega pravopisa in načela sodobne besedotvorne teorije, vendar smo v primerih, ko nismo našli potrditev v korpusnih virih, naredili določene odstopne.

1 Oznaka »v prid. rabi« (v pridevniški rabi) v SNB

Odstopi glede na SP 2001 zadevajo predvsem navajanje prvih delov v prispevku obravnavanih zvez kot samostojnih iztočnic oz. podiztočnic z oznako »v prid. rabi«. Ta odstop je bil potreben, ker v veliki večini obravnavanih primerov v jezikovni rabi najdemo le zapis naražen. Oznaka se kaže kot ustrežnejša od alternativnih možnosti. Glede na očitno uveljavljanje zvez nepridevnik + samostalnik tudi v slovenskem jeziku bi glede na stavčnočlensko funkcijo prvih delov tovrstnih zvez načeloma te lahko le-te označili (tudi) kot pridevnike, prav tako ti prvi deli samostalniškemu jedru določajo vrsto, kar je prvenstveno lastnost pridevnikov (prim. Korošec 1972: 180). Taka odločitev bi bila glede na slovarsko tradicijo slovenskih slovarjev prelomna, saj bi kazala na popolno prilagojenost tovrstnih struktur slovenščini in s tem njihovo (tudi normativno) sprejemljivost, kar pa se zdi neustrezno. Ta način bi zrelativiziral tradicionalne opredelitve na besedne vrste v slovenščini.⁵ Prav tako bi iz te odločitve sledilo, da moramo tudi slovenske sinonime k tujim besednim zvezam (npr. *al dente – na zob*) in eventualno tudi kratice (*DVD predvajalnik*) označiti kot pridevnike, kar bi predsta-

5 Ob tem se pojavi problem besednovrstnega označevanja (sicer prevzetih) besednih zvez, npr. *al dente, second hand*, ki je samo po sebi izredno vprašljivo.

vljalo velik odstop od uveljavljenih slovnčnih rešitev in prilagoditev sistema tujim jeziko-slovnim vzorom. Poleg naštetega pa gre poudariti, da so v veliki večini ti primeri omejeni zgolj na prilastkovo vlogo.

Rešitvi v SSKJ, ki tovrstne iztočnice (podiztočnice) označuje z oznako »neskl. pril.«, smo se hoteli izogniti, ker je za uporabnika dokaj nejasna. S to oznako tudi ne bi popolnoma upravičevali navajanja sinonimov ob tovrstnih iztočnicah, ki je sicer v SNB izredno pogosto (npr. čip sin. čipen). Poleg tega pa smo v poimenovanju oznake hoteli obdržati besednovrstno kategorijo (prid.) in se s tem izogniti rabi nebesednovrstne oznake (neskl. pril.).

2 Splošne usmeritve pri slovarski ureditvi zvez nepridevnik + samostalnik oz. medponskoobrazilnih zloženik

Prve sestavine zvez nepridevnik + samostalnik so v SNB prikazane na dva načina: (1) kot podiztočnice k samostalniškimi iztočnicam, (2) kot samostojne iztočnice. Drugi način velja za primere, pri katerih ne obstaja vzporedna samostalniška iztočnica (npr. *all inclusive*, *montessori*).

Podiztočnice, ki odpirajo mesto zvezam nepridevnik + samostalnik, nimajo samostojne razlage, poleg tega ob njih niso navedene morebitne pisne dvojnice, izgovor, tonemski naglas, kvalifikator, etimologija (slednje je namreč enako kot pri izhodiščni samostalniški iztočnici), prav tako pa tudi zgledi zaradi odsotnosti razlag niso ločeni glede na morebitno večpomenskost. Razlage so opuščene predvsem zaradi tega, ker so razvidne že iz izhodiščnih (samostalniških) iztočnic.

Tovrstne podiztočnice so označene z nadpisanim eksponentom, kar omogoča razlikovanje pri sinonimnih navezavah – pridevniku *metalski* tako sledi usmeritev na *metal*² (in ne *metal*¹, ki je samostalnik). Pri iztočnicah tipa *sentiš* in *second hand* je kot izhodiščna (označena z nadpisano številko 1) navedena samostalniška iztočnica s pomenom 'sentimentalna popevka' oz. 'prodajalna, trgovina z rabljenimi oblačili', čeprav je dejansko izhodiščni pridevniški pomen, torej 'sentimentalen' oz. 'ki se je že uporabljal, uporabil'. Razlog za to je želja po strukturni poenotenosti v slovar zajete problematike.

O izhodiščnem pridevniškem pomenu bi lahko govorili tudi v večini drugih primerov (npr. *rock/metal/etno glasba* proti *rock/metal/etno* ipd.). V tovrstnih besednih zvezah navadno pride do elipse oz. drugi element postane fakultativen, s tem pa prvi element dobi pomen celotne besedne zveze (prim. Filipović 1990: 69–71).⁶

6 R. Filipović (1990: 71) tovrstne besedne zveze v hrvaščini in srbsčini poimenuje kot *hibride* oz. »hibridne složenice«, pri katerih je prvi element anglicizem, drugi pa je neprevzeta beseda ali pa neprevzeta »prevodna« ustreznica angleške.

2.1 Slovarske rešitve, ki odpirajo mesto zvezam nepridevnik + samostalnik oz. medponskoobrazilnim zloženkam, glede na različne tipe zapisa tovrstnih zvez

2.1.1 V prvi skupini najdemo zveze, pri katerih v rabi ni izpričane⁷ pisave skupaj oz. je pisava skupaj zgolj izredno sporadična. Zanimivo je, da je J. Rigler že leta 1971 zapisal, da »[n]ismo navajeni na tako dolge besede in v današnjem času sprejemamo več tujk iz angleščine kot iz nemščine, zato je majhna verjetnost, da bi se lahko uveljavil zapis skupaj« (Rigler 1971: 458). To se je vsekakor potrdilo pri novejšem besedju, saj je tu največ tovrstnih zvez pisanih narazen – v prvi skupini je namreč več kot dve tretjini vsega besedja, zajetega v to problematiko.

Gre večinoma za prevzete dvobesedne zveze (*all inclusive paket*, *fast food restavracija*, *new age glasba*, *second hand trgovina* ipd.) prevzete besede, ki se rabijo kot prilastki in se nanašajo predvsem na glasbene zvrsti (*metal koncert*, *rave zabava*, *ska glasba*, *trance skladba* ipd.), kratice, ki so prešle v zapis z malimi tiskanimi črkami (*dvd*, *sim*, *html*), t. i. črkovalne kratice (*esemes*, *devede* ipd.), in nekateri drugi primeri (*montessori pedagogika*, *carving/karving smuči*, *intercity vlak* itd.). Tovrstni tip je v slovarju prikazan na naslednji način:⁸

heavy metal¹ -- -a [hêvi mêtal in hêvi metál] m [...] zvrst rokovske glasbe, za katero so značilni močno okrepljeni, agresivni zvok; mêtal¹, težki mêtal: *igrati heavy metal*; *poslušati heavy metal*; *Čeprav med ljubitelji heavy metala prevladuje skoraj izključno črna barva, jih lahko označimo za zelo pisano družino*

heavy metal² -- -- v prid. rabi; heavymetalni, heavymetalski, mêtal², metálski, težkometálni, težkometálski: *heavy metal festival*; *heavy metal klub*; *heavy metal skupina*; *Kot najstnik je igral bobne v heavy metal bendu*

Zgolj zapis narazen je naveden tudi v primerih, kjer se prva sestavina rabi le v zvezi s točno določenim samostalnikom (izjemoma dvema), npr. *barik sod*, *basmati riž*, *bypass podjetje*, *kombi plošča*, *panik stikalo*, *peki papir*, *piši-briši tabla/flomaster*, *plonk listek*, *trip-trap stol/stolček* ipd. V vseh teh primerih se zapis skupaj ne pojavlja oz. se pojavi zelo sporadično. V SNB so ti primeri predstavljeni na naslednji način:

pánik² -- v prid. rabi v zvezi **panik stikalo** stikalo, sprožilec za klic na pomoč, sprožitev alarma: *Varnostnike in policijo je na pomoč poklical s pritiskom na panik stikalo*

2.1.2 V drugo skupino sodijo primeri, pri katerih glede na rabo prevladuje zapis narazen. V tem primeru kot podiztočnica **fáks** z oznako »v prid. rabi«. Konkretno primere se predstavi kot podiztočnice, s tem da imajo te na prvem mestu zapis narazen, na drugem pa zapis skupaj:

7 Pri tem so mišljene potrditve v korpusu Nova beseda.

8 Ob zgledih so pri nekaterih tipih, kjer najdemo potrditve v gradivu, v podiztočnici z oznako »v prid. rabi« navedene tudi zveze s prestavitvijo leve sestavine zvez na desno, ki so v rabi sorazmerno pogoste (čeprav se pojavljajo večinoma verjetno kot posledica predvsem lektorskih popravkov): *šiatsu masaža* proti *masaža šiatsu*; *montessori pedagogika* proti *pedagogika montessori*. Ob tem gre dodati, da pri vseh primerih iz SNB ne gre za končne redakcije gesel.

fáks¹ -a m [...] **1.** naprava za prenašanje dokumentov, informacij na daljavo v obliki posnetka izvirnika; telefaks^(SSKJ): *Vlada je tuje novinarje obvestila, naj ji po faksu pošljejo morebitna vprašanja v zvezi z odpravo* **2.** s takšno napravo prenesen posnetek dokumenta, informacije; telefaks^(SSKJ): *Kitajsko pravosodno ministrstvo je prejšnji petek poslalo faks fundaciji za varstvo človekovih pravic [...]*

fáks² -- v prid. rabi: *faks sporočilo; Močnejši model telefonov podpira tudi podatkovne in faks komunikacije z vgrajenim modemom*

fáks módem -- -a in fáksmódem -a m [...] del računalniške strojne opreme, ki omogoča pošiljanje in sprejemanje elektronskih dokumentov v obliki faksov: *Strežnik lahko namestimo v katerikoli računalnik v omrežju, zadoščati mora le minimalnim zahtevam za namestitev programa in imeti mora priključen faks modem*

Pri novejšem besedju je ta skupina številčno najmanj obsežna, saj je v slovarju le nekaj takih besednih zvez.

2.1.3 V tretjo skupino sodijo primeri, pri katerih prevladuje zapis skupaj. V tem primeru sta kot podiztočnica oz. iztočnica navedeni tako **pòp** »v prid. rabi« kot zbirno mesto **pòp...** »prvi del zloženka«, poleg tega pa pri obeh najdemo nanašalna sklica (glej tudi **pòp...** oz. glej tudi **pòp**). Poleg tega pa se primere, ki zahtevajo razlago, predstavi kot samostojne iztočnice. Te imajo na prvem mestu zapis skupaj, na drugem pa zapis narazen.

pòp¹ pòpa m [...] popularna zabavna glasba, v kateri se prepleta več glasbenih zvrsti s poudarkom na muzikalnosti: *pop glasba; plesni pop; koncert popa; kraljica popa; V glasbi se zgledujejo po popu iz šestdesetih let*

pòp² -- v prid. rabi: *pop glasbenik; pop pevec; Na letališču ga je pričakalo več histeričnih navdušencev kakor kakšno pop zvezdo – glej tudi pòp...*

pòp... prvi del zloženka: *popglasbenik; popzvezdnik; popkultura – glej tudi pòp*

pòpkultúra -e in pòp kultúra ž [...] kultura v drugi polovici 20. stoletja, katere izrazno sredstvo je vsakdanji predmetni svet: *ameriška popkultura; sodobna popkultura; Vse številnejši ljubitelji japonske popkulture v Sloveniji pripravljajo novoletno zabavo, ki bo največja zabava v japonskem slogu v Sloveniji [...]*

pòpzvézda -e in pòp zvézda -- -e ž [...] zelo slaven glasbenik ali glasbenica na področju popularne glasbe: *postati popzvezda; slovenska popzvezda; V Veliki Britaniji je že skoraj normalno, da imajo nekateri klasični glasbeniki status popzvezd [...]*

Zapis skupaj prevladuje v primerih, pri katerih je prva sestavina nastala s »krnitvijo« privednikov: *eko* < *ekološki*, *bio* < *biološki* (*ekošola*, *bioizdelek* ipd.). Ti primeri imajo poleg zbirnega mesta s prvim delom zloženka (**éko...** prvi del zloženka) navedeno še iztočnico, ki je besednovrstno označena kot pridevnik. Za slednje je namreč tudi značilno, da se tako kot večina privednikov rabijo tudi predikativno (npr. *V današnjem času je moderno biti eko; Film je retro*).

V zadnjih dveh tipih, torej tam, kjer se pri besednih zvezah pojavlja tako zapis narazen kot skupaj (točki 2.2 in 2.3), je prišlo znotraj posameznih skupin (pod)iztočnic do sistemskih poenotenj oz. odstopov od rabe v besedilnem korpusu Nova beseda. Sledenje zgolj rabi v korpusih

besedil bi pomenilo popolno nedoslednost znotraj iztočnic enakega tipa in bi posledično uporabnika slovarja zgolj zmedlo (prim. Logar 2005b: 219). Znotraj posamezne skupine besednih zvez z enakim prvim delom sta tako vedno navedena tako zapis skupaj kot narazen, v poenotenem vrstnem redu – torej ne glede na morebitne odstopne v rabi.⁹

2.1.4 Kratice

Delež kratic v SNB je glede na siceršnjo obsežnost v sodobni jezikovni rabi minimalen. Pri kraticah smo upoštevali ustaljeno pravopisno pravilo § 417: »Stični vezaj pišemo: [...] med sestavinami zloženek, nastalih iz podredne zveze, če je prvi del števka (več števek) ali črka (več črk) [poud. B. K.]« in tako ne navajali zapisa brez stičnega vezaja (*DVD predvajalnik, CT aparat*), čeprav je ta v rabi zelo pogost. Kratice so torej v SNB obravnavane na naslednji način:

CT¹ -- in -ja [ceté -êja] m [...] krat., med. **1.** rentgensko slikanje organov v različnih presekih z uporabo računalnika pri optičnem serijskem rezanju; računalniška tomografija: *Pri CT glave prikažejo del, kjer bi utegnil potekati bolezenski proces* **2.** priprava za rentgensko slikanje organov v različnih presekih z uporabo računalnika pri optičnem serijskem rezanju; računalniški tomograf: *nakup CT-ja; Zdajšnji CT ni samo tehnološko zastarel, zaradi pogostih okvar je tudi nezanesljiv* **3.** rentgenska slika organov v različnih presekih z uporabo računalnika pri optičnem serijskem rezanju; računalniški tomogram: *Poleg običajne slike skeleta bi si želeli še CT [...]*

CT- [ceté] [...] prvi del zloženek: *CT-aparat* in aparat CT; *CT-pregled* in pregled CT; *CT-naprava* in naprava CT

Pri iztočnici z oznako »prvi del zloženek« so ob zgledih navedene tudi različice z imenovalniškim prilastkom (*aparat/naprava CT*). Na enak način so v slovarju rešeni še naslednji primeri: *CD, DVD, GSM, SMS, UMTS, USB, VIP* itd., pri katerih se v rabi potrjuje ta način zapisa. Zgolj zapis s stičnim vezajem je naveden tudi pri zloženkah, ki se pojavijo kot samostojne iztočnice (*CD-plošča, LCD-zaslon, PIN-koda* itd.).

Sklep

Pisanje skupaj oz. narazen je sicer prvenstveno domena pravopisnih (normativnih) slovarskih priročnikov, vendar se prikazu v prispevku obravnavane problematike noben slovar ne more izogniti. Poleg tega nobena slovarska rešitev – vsaj dokler raba kaže sorazmerno neustaljenost in dokler se bo vzorec čutil kot tuj – ne more prikazati idealnih končnih rešitev. *Slovar novejšega besedja slovenskega knjižnega jezika* predstavlja precejšnji odstop od ustaljenih slovarskih rešitev, s tem ko (sklicujoč se na dejansko rabo, potrjeno v korpusu Nova beseda) v več kot dveh tretjinah takih zvez navaja le pisavo narazen.

.....
⁹ Npr. pri iztočnici *videodomofon* je naveden tudi zapis narazen, čeprav v korpusu Nova beseda zanj ne najdemo potrditev (najdemo pa zapis narazen pri pregledu spletnih virov).

Odstop od slovarskih predhodnikov pa se kaže tudi v nenormativnosti slovarja. Sprva je bilo sicer predvideno, da bo SNB (tako kot SSKJ) »informativno-normativen, le z večjim poudarkom na informativnosti« (Bokal idr. 2003: 10), vendar je bila ta usmeritev v kasnejših konceptualnih dopolnilih opuščena. SNB tako uporabnika eksplicitno ne usmerja na pisavo skupaj/narazen (kjer sta predvideni obe možnosti). Nenormativnost se med drugim kaže tudi v dejstvu, da se v slovarju med dvojnicami – tako pisnimi, oblikoslovnimi kot izgovornimi – rabi le dvojnični kvalifikator »in«. ¹⁰

Kljub siceršnji teoretični utemeljenosti obravnave zvez nepridevnik + samostalnik znotraj besedotvorne problematike novejšo slovensko besedje odraža avtomatiziranost pri tvorjenju takega vzorca s strani uporabnikov jezika, za kar je zaslužen vse večji vpliv angleškega jezika. Tako se ponovno postavlja vprašanje, ali je omenjene (novejše) tipe res še mogoče obravnavati kot zloženske, saj zanje težko trdimo, da so nastali po ustaljenih besedotvornih postopkih, poznanih v slovenskem knjižnem jeziku.

Literatura in viri

- BOKAL, Ljudmila, GLOŽANČEV, Alenka, idr., 2003: O načrtovanem slovarju novejšega besedja slovenskega knjižnega jezika. *Jezikoslovní zapiski* 9/1. 7–47.
- DOBROVOLJC, Helena, JAKOP, Nataša, 2011: *Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom*. Ljubljana: Založba ZRC.
- FILIPOVIĆ, Rudolf, 1990: *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo – razvoj – značenje*. Zagreb: Školska knjiga.
- GLOŽANČEV, Alenka, idr., 2009: *Novejša slovenska leksika (v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri)*. Ljubljana: Založba ZRC.
- KOROŠEC, Tomo, 1972: *Pet minut za boljši jezik*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- LOGAR, Nataša, 2005a: Filter vrečka ali filtervrečka, foto posnetek ali fotoposnetek, ISDN paket ali ISDN-paket? Marko Jesenšek (ur.): *Knjižno in narečno besedoslovje slovenskega jezika*. Maribor: Slavistično društvo Slovenije. 222–249.
- –, 2005b: Norma v slovarju sodobne slovenščine: zloženske in kratice. *Družboslovne razprave* 21/48. 211–225.
- Nova beseda = <http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html>
- POGORELEC, Breda, 1964: Ob poskusnem snopiču Slovarja slovenskega knjižnega jezika. *Jezik in slovstvo* 9/7–8. 232–242.

10 V Dopolnjenem slovaropisno-redakcijskem konceptu za SNB iz leta 2006 je tudi zapisano, da je normativnost v slovarju »le nakazana, kar med drugim pomeni tudi, da so 'tehnična' slovaropisna sredstva, kot jih pozna npr. SSKJ, manj razčlenjena in tako normativna stopenjska razporeditev sorodnih jezikovnih sredstev (t. i. normativna hierarhija jezikovnih sredstev) manj določena«. Slednje se navezuje predvsem na sinonime, ki so pri posamezni iztočnici (v nasprotju s SSKJ) navedeni po abecednem vrstnem redu, ne glede na morebitno okvalificiranost. Ob tem bi se bilo vendarle treba zavedati, da je vsak jezikovni priročnik, in sicer ne glede na konceptualno zasnovo, sploh pa tisti, ki ga izda osrednja slovaropisna inštitucija, s stališča uporabnika do neke mere razumljen kot normativni.

- RIGLER, Jakob, 1971: H kritikam pravopisa, pravorečja in oblikoslovja v SSKJ. *Slavistična revija* 19/4. 433–462.
- SP 2001 = *Slovenski pravopis* (Jože Toporišič idr.). Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC (zal.).
- °SP 2003 = *Slovenski pravopis*. Elektronska izdaja. Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC (zal.).
- °SSKJ 2000 = *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Elektronska izdaja. Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC (zal.).
- TOPORIŠIČ, Jože, 1971: Pravopis, pravorečje in oblikoslovje v Slovarju slovenskega knjižnega jezika I. *Slavistična revija* 19/1. 55–75.
- –, 1972: Prevzete prvine slovenskega knjižnega jezika (glasovi, pisava, oblike, tvorba, besede). *Slavistična revija* 20/3 (1972). 285–318.
- –, 1974/75: Besednovrstna vprašanja slovenskega knjižnega jezika. *Jezik in slovstvo* 20/2–3. 33–39.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1988a: *Slovensko skladijsko besedotvorje ob primerih zloženek*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, Partizanska knjiga.
- –, 1988b: Skladijska tipologija zloženek slovenskega knjižnega jezika (Ob kontrastivni naslovnitvi na nemške zloženke). *Slavistična revija* 36/2. 181–193.